

Prvi grozd.

Goči žarki poletnega solnca so se ohladili, na drevji se je rumenilo raznobojno sadje, vsaka velika poljska ravnina s svojimi njivami, gozdovi in travniki pa se je zdela kakor velikanski tlak, delan iz četverokotnih ploč samega rubina in smaragda. Tam raz zelene gorice pa so se smijale vinske trte z vsem svojim lepotičjem in vabile zemljane, da jim olajšajo težko

breme belih in rdečih jagod. Vse se giblje in ziblje, miga in dviga, po gorica in ravnica, kakor bi se hotela povrniti za trenotek cvetoča vzpomlad v podobi zgodnje jeseni. Pokop je poletja in rojstvo jeseni.

Pa ni ošabna ta vinska trta! Le poglej jo, kako ponižno je priromala raz gorico tja za hišo ali pred vrata in kako se sedaj oklepa hišnih vrat kakor

otrok materinega vratú! Le poglej jo, kako okusno krasí hišno pročelje in kako stoče pod težo jagod! In vse to iz ljubezni do tebe! Zdravku se je pač smilila trta, ker je morala držati take grôzde in rad bi jej bil vzel nekaj grôzdov, predno so še dozoreli. A ni jih mogel doseči. Še bolj usmiljenega srca je bil Zdravkov „janček“. Kako je stezal svoj vrat in jeziček tam črez ogrado, da bi olajšal trti težko breme; pa se vender le ni dalo. Vše s samim listjem bi bil „janček“ zadovoljen, pa še tega ne! —

A sedaj se grozdje zori in vsa nevolja Zdravkova je pri kraji. „Janček“ pa vže tako ne sme nevoljen biti, drugače mu Zdravko takój pokaže svojo umétalnost z okleškom. Pa Zdravko še ni tako na enkrat ustregel svojej želji. Takó je hodil okrog matere kakor maček okrog vrele kaše, a nič ni pomagalo. Zdravko je moral gledati dozorele grozde na trti. Najstarejša sestrica pa vže ni bila tako neusmiljena, ali kakor mi pravimo, dajala mu je potuho. Malo se ozrè okrog sebe, je-li so mati kje blizu, potem pa stegne roko po smijočem se grôzdu. Ali kdo bi si mislil, da mu bode še sestra nagajala! Koliko res trpi ta Zdravko. Naposled se zmuzne sestrici grozd iz rok in pade na tla. „Janček“ ni preslišal tega šuma. Hitro se obrne, Zdravko, ki je slonil na pol na njem, poljubi tla, a grôzd mu poduha „janček“. Toda sestra prehití „jančka“ in pobere grôzd.

Zdaj še le dobi Zdravko v roke prvi grôzd s trte. Malo kisló se drži, pa nič ne dé. Prvi grôzd je zobal.

B.

Poslušna deklica.

Martinčeva Tončka, deklica o dvanajstih letih, sedela je domá na pragu in čuvala sestrico. Stariši so bili povabljeni k daljnim sorodnikom v gostí ter so naročili Tončki, da se naj otroka skrbno pazi. Otišli so mirno, ker so se smeli zanesti na njo, da bode izpolnila, kar so jej ukazali. In le poglejte, kako lepo zna Tončka čuvati in kratkočasiti sestrico! Na kolenih jo ujčka, poje jej in jo poljubuje, da se jej detetce kar smejí od veselja.

Ali zdaj pristopi skušnjava. Dve součenki pridete k njej in jo vabite, naj bi šla z njima v sosednjo vas k teti, kder ju čaka dobra južina. „Pojdi,“ nagovarja jo prva, „jedle bomo dober kruh in sladko ovočje, in tudi vino bomo pile; oj to bode veselo!“ — „Ne smem,“ odvrne Tončka, „oče in mati sta mi naročila, da se naj doma otroka pazim, zatorej ne smem nikamor od doma.“ — „Ne brigaj se toliko za to,“ reče druga, „otroka naj varuje sosed, vem da bode to rada storila, a ti pojdi z nama.“ — „Znam, da bi sosed, to rada storila, ali moja dolžnost je čuvati otroka, ker sta mi oče in mati tako naročila,“ odgovori Tončka.

„Kdaj pa prideta oče in mati domóv?“ vprašate jo skušnjavki, ter jo začneta drugače prigovarjati.

„Bajè še le pozno po noči,“ odgovori Tončka.

„I nù, takrat smo me vže davno nazaj in tvoji stariši niti znali ne bodo, da si bila iz doma; otroka daj sosedí, ona bode molčala, da ne bosta oče ne mati ničesa zvedela od tega.“